

LATVIJAS
HIDROEKOĻĀGIJAS
INSTITŪTS

Ceļā uz labu jūras vides stāvokli: pagātne, tagadne, nākotne

Anda Ikauniece

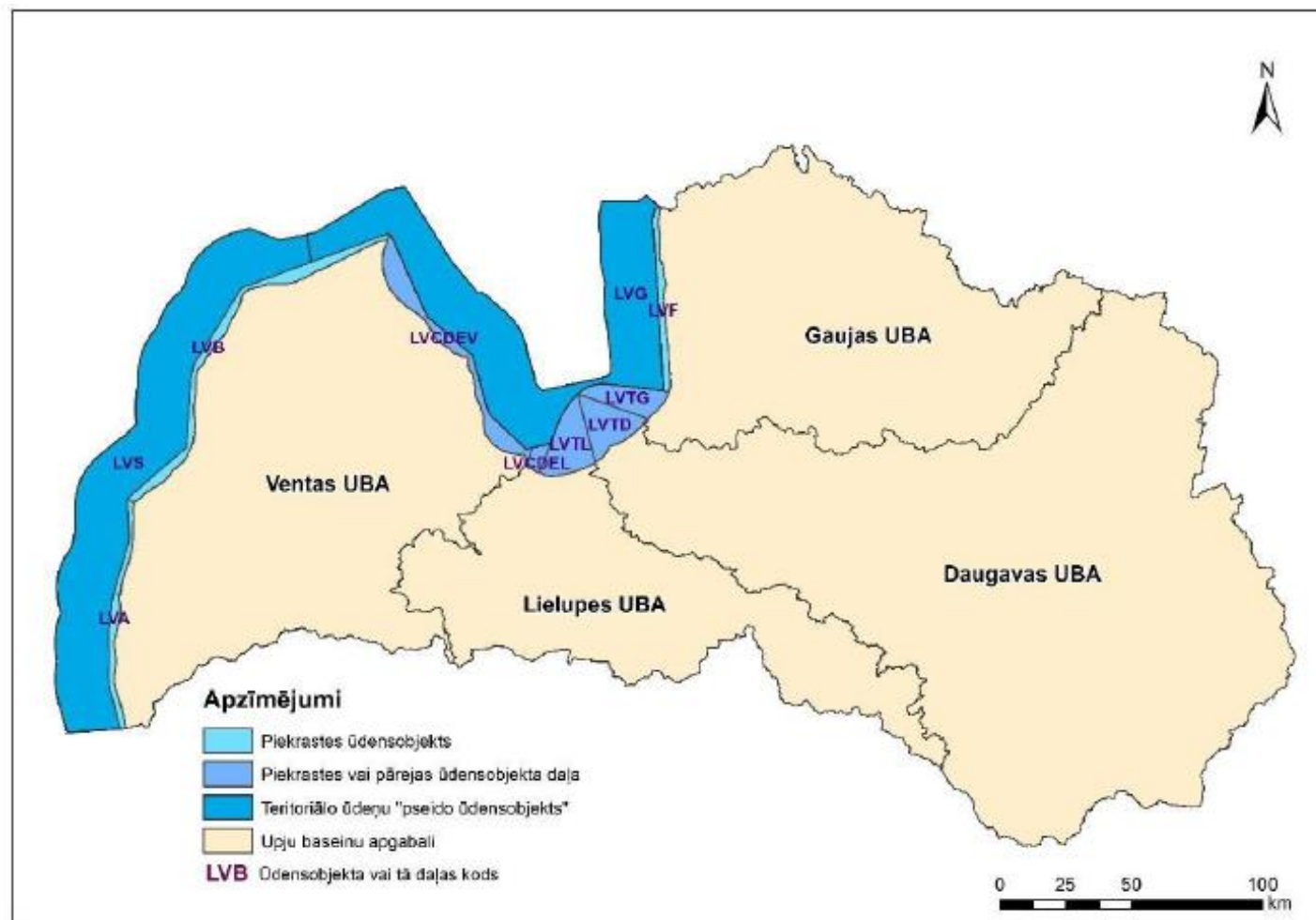


Jūras nozīme Latvijas ūdeņiem

- Ekoloģiskā - attīrīšana, akumulācija, vietējo apstākļu regulācija
- Ekonomiskā - kuģniecībā, zivsaimniecībā, rekreācijā
- Sociālā un kulturālā - vērtību apzināšanās
- Kopīgu ES vides direktīvu nosegumā

Līnijas ūdenī

Upju baseinu apgabali un tiem piederošie piekrastes ūdeņi jūrā



© VARAM, 2021

HELCOM



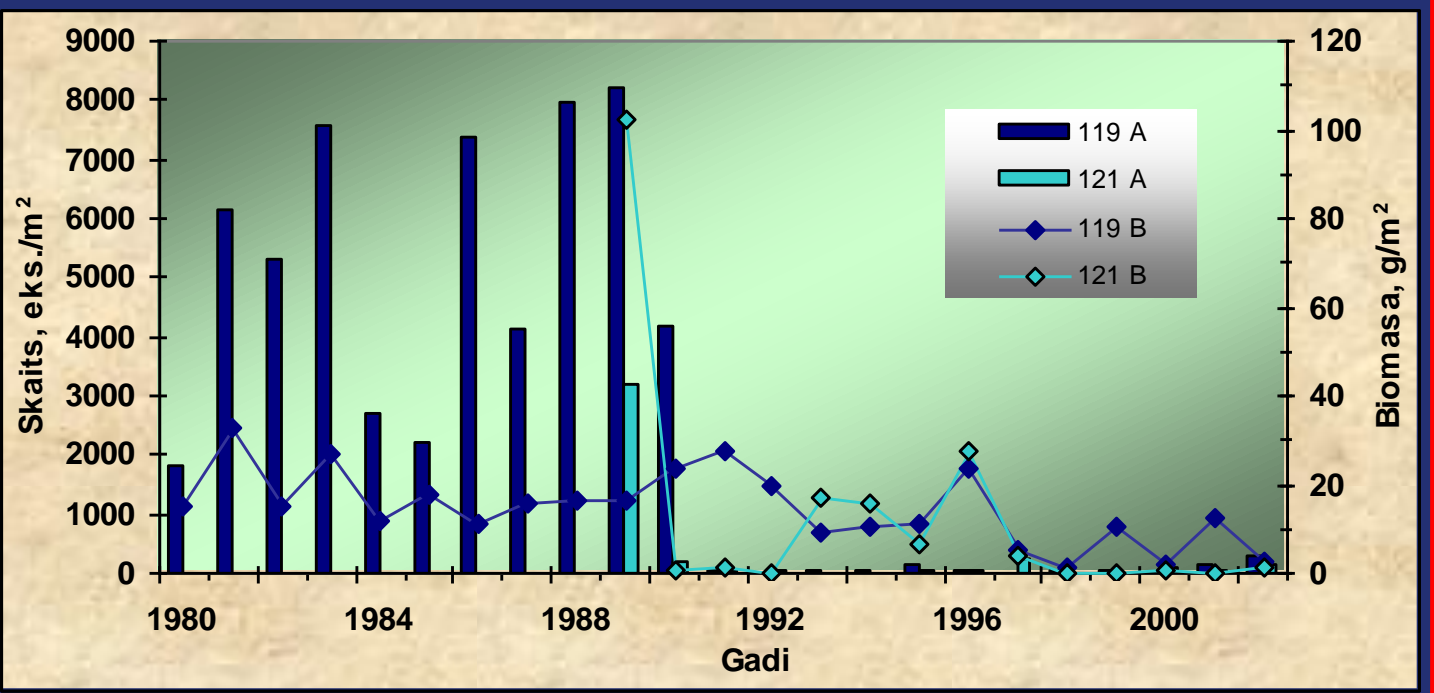
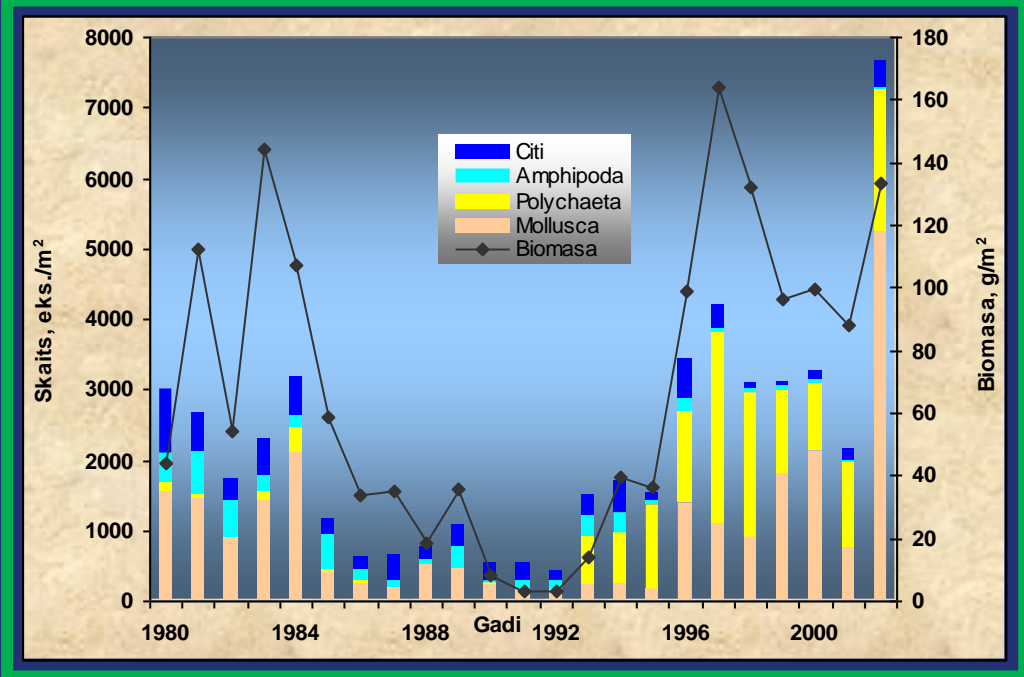
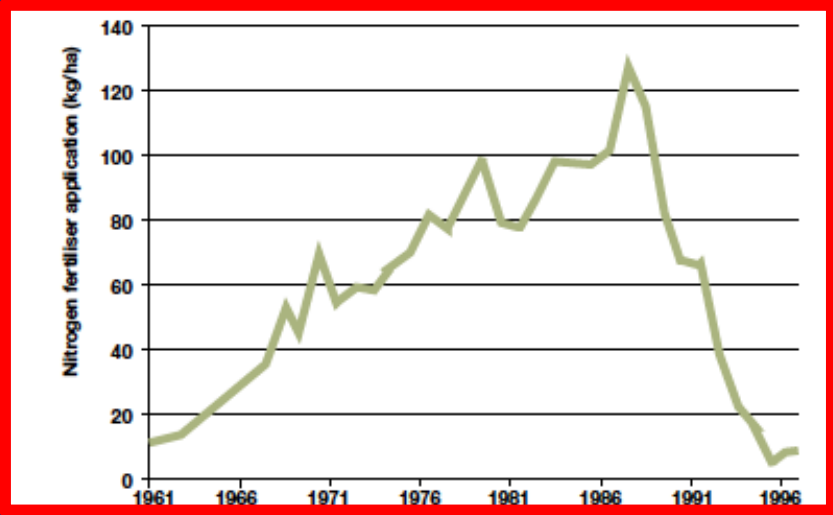
HELSINKI CONVENTION

1974 - 2024

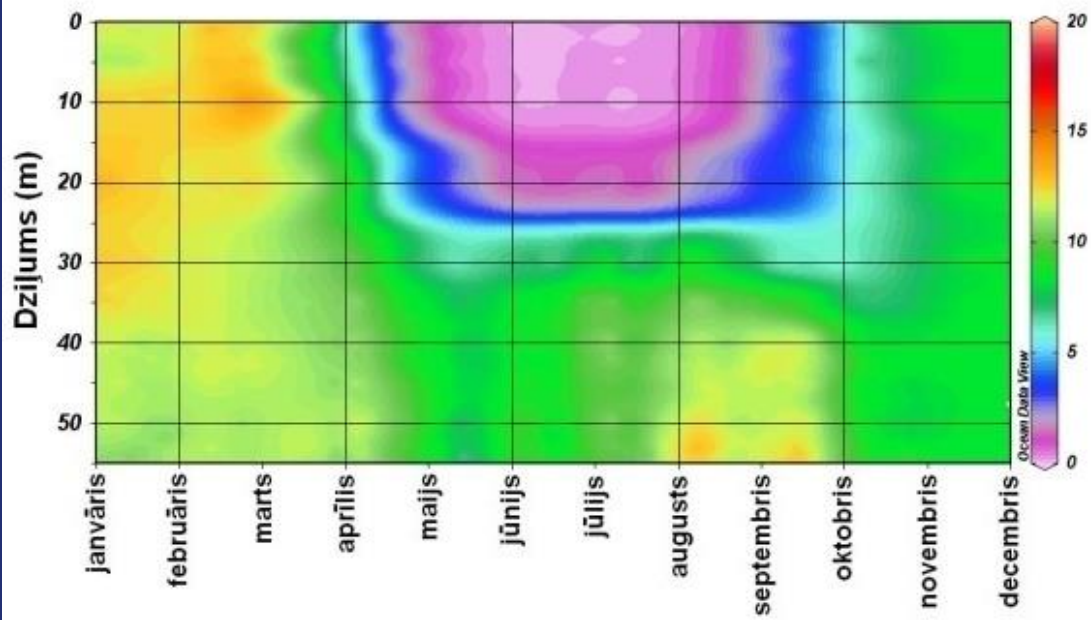
Ceļš uz labu vides stāvokli

- Formālie aspekti:
 - Ūdens struktūrdirektīva kopš 2000.g., Jūras stratēģijas pamatdirektīva kopš 2008.g.
- Helsinku Komisijas nozīme
 - Baltijas jūras valstu apņemšanās demonstrējums kopš 1974.g., aktualizēts 1992.g.

Eitrofikācija ir galvenais jūras vides kvalitāti pasliktinošais process, jau kopš 20.gs. 60.gadiem



Vol.23,
Dec 1999



Nitrātu koncentrāciju izmaiņas 1973.-
2008.g.

100 x

1993. - 2007. g. samazinājusies
plakangliemeņu biomasa Baltijas jūrā, 80
m dziļumā

Jūras vides novērtējumu rezultāti (I)

Jūras stratēģijas pamatdirektīva

- Sākotnējais novērtējums 2012.g.
- Pirmais regulārais novērtējums 2018.g.

Nitrātu direktīva

Ūdens Struktūrdirektīva

2012.g. novērtējums, eitrofikācija

5.2C Vasaras Seki dziļums		
Tips	Indikatora Mērķa vērtības	Indikatora vidējās vērtības (2005.-2009.g.)
Baltijas jūras dienvidaustrumu atklātais akmeņainais krasts	4.5	3.8
Baltijas jūras dienvidaustrumu atklātais smilšainais krasts	4.5	4.5
Rīgas līča mēreni atklātais smilšainais krasts	4	3.1
Rīgas līča mēreni atklātais akmeņainais krasts	4	2.9
Rīgas līča pārejas ūdeņi	3	2.6
Baltijas jūras atklātā daļa- teritoriālā jūra un EEZ	7	5.7
Rīgas līča centrālā daļa	4	3.7

2012.g. novērtējums, piesārņotāji

9.1.A. Konstatēto piesārņotāju faktiskie līmeņi un to piesārņotāju skaits, kas ir pārsnieguši maksimālo reglamentēto koncentrācijas līmeni									
Vielas	Hg µg/kg ww	Heksa-hlor-benzols µg/kg ww	Heksa-hlor-butadiēns µg/kg ww	Pb zivīs mg/kg ww	Pb moluskos mg/kg ww	Cd zivīs mg/kg ww	Cd moluskos, mg/kg ww	Dioksīni pg WHO-PCDD/F-TEQ/g ww	Komentāri
Indikatora mērķa vērtība mīkstajos audos	20	10	55	0.2	1.0	0.05	1.0	4.0	-
Tips	Indikatora vidējās vērtības (2006.-2011.g.)								
Baltijas jūras dienvidaustrumu atklātais akmeņainais krasts	12.59	--	--	--	0.096	--	0.360	--	Hg molusku audos
Baltijas jūras dienvidaustrumu atklātais smilšainais krasts	50.25 (zivis)	<3	<3	0.028	--	0.041	--	--	Zivīm: Cd, Pb: aknās, Hg, HCB, HCBd: muskuļos
Rīgas līča mēreni atklātais smilšainais krasts	18.67 (zivis)	--	--	0.055	--	0.280*	--	--	Zivīm: Cd, Pb: aknās, Hg, HCB, HCBd: muskuļos
Rīgas līča mēreni atklātais akmeņainais krasts	20.80 (mol.) 53.24 (zivis)	--	--	0.042	0.164	0.076*	0.145	--	Zivīm: Cd, Pb: aknās, Hg: muskuļos
Rīgas līča pārejas ūdeņi	33.92 (mol.) 55.94 (zivis)	<3	<3	0.023	0.156	0.087*	0.149	--	Zivīm: Cd, Pb: aknās, Hg, HCB, HCBd: muskuļos
Baltijas jūras atklātā daļa-teritoriālā jūra un EEZ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Rīgas līča centrālā daļa	17.37 (mol.)	--	--	--	0.196	--	0.127	--	--

Jūras vides novērtējumu rezultāti (II)

Jūras stratēģijas pamatdirektīva

- 2018
- 2024
- 2030 - jāsasniedz labs vides stāvoklis

2018. g. novērtējums, eitrofikācija

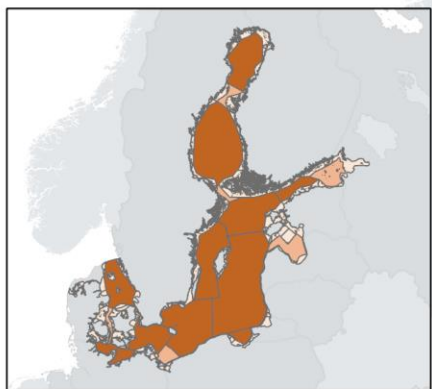
Kritērijs	Novērtējums
Baņības vielu koncentrāciju līmenis	Neatbilst LVS
Hlorofila a koncentrācija	Neatbilst LVS
Kaitīgo aļģu ziedēšanas notikumu skaits, telpiskais apmērs un ilgums	Neatbilst LVS
Vertikālā ūdens slāņa fotiskais limits	Neatbilst LVS
Izšķīdušā skābekļa koncentrācija	Piekraste atbilst LVS Atklātās daļas ūdenī neatbilst LVS
Makrofaunas sabiedrību sugu sastāvs un relatīvais skaitliskums	3 no 5 vērtētajiem rajoniem neatbilst LVS, 2 atbilst LVS

2018. g. novērtējums, piesārņotāji

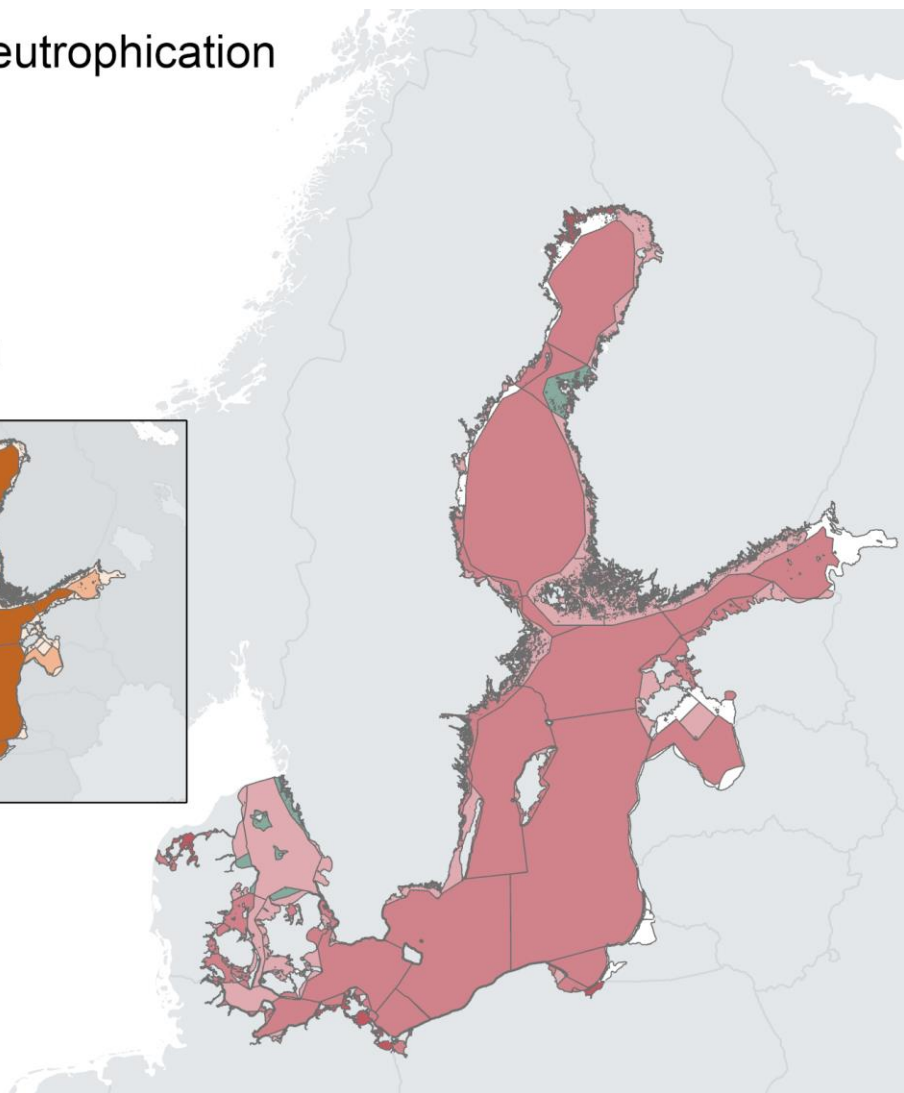
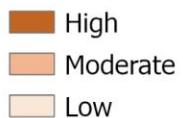
Kritērijs	Novērtējums
Dzīvsudraba koncentrācija jūras organisma (zivs) audos	Neatbilst LVS
Polibrominēto difenilēteru koncentrācija jūras organisma (zivs) audos	Neatbilst LVS

Kritērijs	Novērtējums
Hg, Cd, Pb, Dioksīni, Dioksīniem līdzīgie PCB, no Dioksīniem atšķirīgie PCB mencas audos	Atbilst LVS
Hg, Cd, Pb, Dioksīni, Dioksīniem līdzīgie PCB, no Dioksīniem atšķirīgie PCB plekstes audos	Atbilst LVS
Hg, Cd, Pb, Dioksīni, Dioksīniem līdzīgie PCB, no Dioksīniem atšķirīgie PCB plekstes audos	Atbilst LVS

Integrated eutrophication status



Confidence

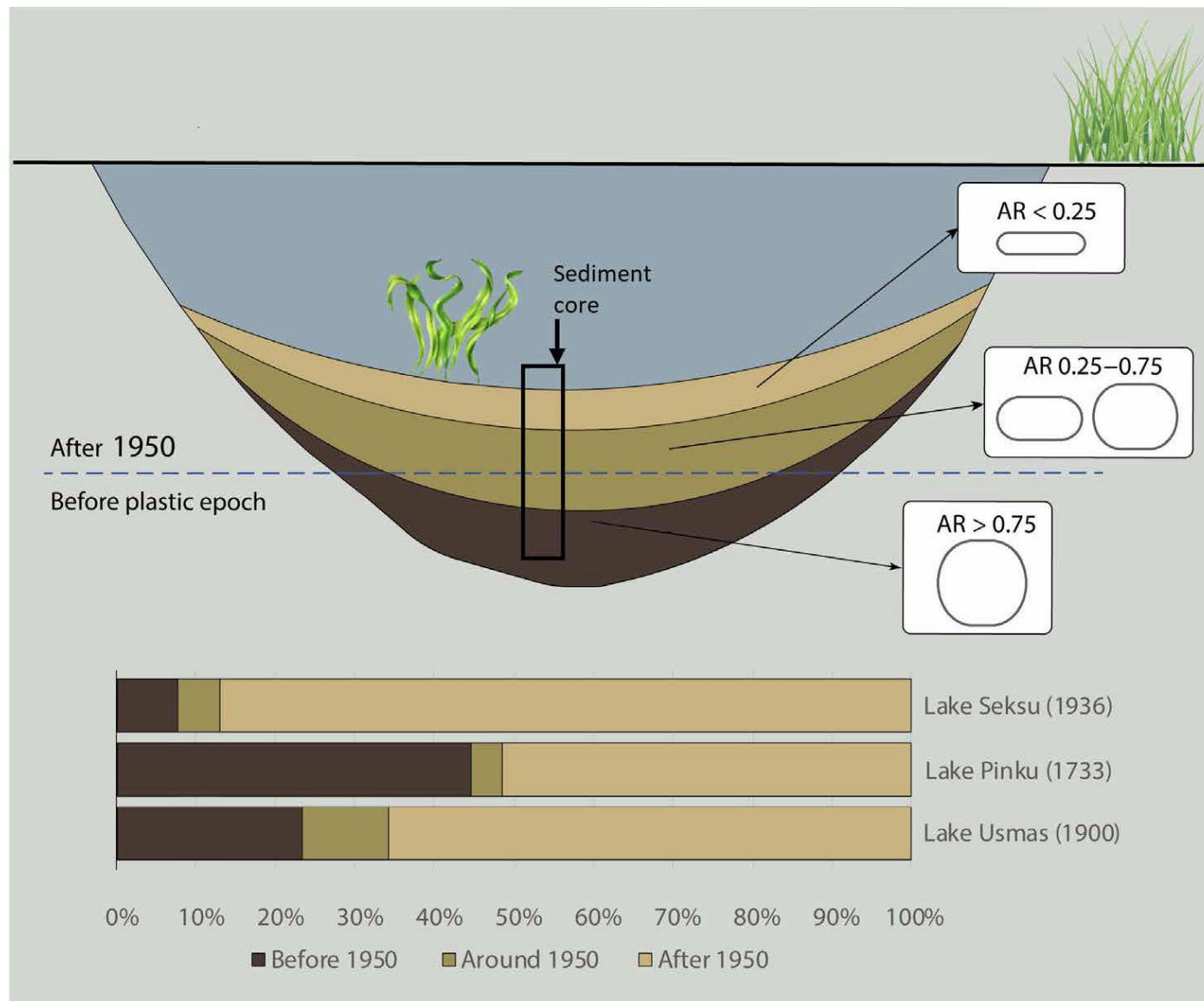


HELCOM vērtējums

- Apvienotais vērtējums eitrofikācijas statusam Baltijas jūrā, 2016. -2021.g.
- Vērtējums nav labs, bet nav arī izcila datu kvalitāte
- Barības vielu slodžu samazināšana joprojām kā centrālais uzdevums reģionam

Nākotnes iezīmes

- Jaunie piesārņotāji
- Barības vielu izmantošana aprites ekonomikas ciklos
- Vienots skats uz ekosistēmu funkcionēšanu un to ietekmēm





LATVIJAS
HIDROEKOĻĢIJAS
INSTITŪTS

PALDIES!

Latvijas Hidroekoloģijas institūts

Voleru iela 4, Rīga, Latvija

www.lhei.lv

anda.ikauniece@lhei.lv